

СТАНОВИЩЕ

Изготвено от проф. д-р Росен Господинов Коларов дм,
Факултет по дентална медицина, МУ – Варна, член на Научно жури,
съгласно заповед № Р-109-370/14.11.2019 г. на Ректора на МУ – Варна

Относно: присъждане на научна и образователна степен „Доктор“ в областта на:

Висше образование: **7. Здравеопазване и спорт**

Професионално направление: **7.2. Стоматология**

Докторска програма: **„Хирургична стоматология“**

На дисертационен труд на тема:

**„Вестибулопластика с ксеногеген дермален трансплантат при напълно обеззъбена
долна челюст“**

Автор: д-р Елица Петева Джонгова, докторант на самостоятелна подготовка по процедура за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“, Факултет по дентална медицина, Медицински университет – Варна.

Научен ръководител: проф. д-р Росен Господинов Коларов, дм

1. Общо представяне

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на заповед на Ректора на МУ – Варна № Р-109-370/14.11.2019 г.

Представеният комплект материали на хартиен и електронен носител са в съответствие с чл. 44 (3) от Правилника за развитие на академичния състав в МУ – Варна.

Докторантът е приложил 5 публикации по темата на дисертационния труд, като три са отпечатани на английски език в списанията Medinform, Journal of IMAB и в Denta review и две на български език в списанията „Варненски медицински форум“ и в Denta review.

2. Биографична справка за докторанта

Д-р Елица Петева Джонгова е магистър, лекар по Дентална медицина. През 2007 г. се дипломира във Факултета по дентална медицина на Медицински университет – Пловдив. От 2008 г. е редовен асистент в Катедрата по „Орална и лицево-челюстна хирургия“ към Факултет по дентална медицина на Медицински Университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ гр. Варна. От 2016 г. и до сега, д-р Джонгова е Административен асистент на Катедрата по „Орална и лицево-челюстна хирургия“ към Факултета по дентална медицина на Медицински Университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ гр. Варна. От 2012 г. и до сега е Курсов ръководител. От 28.02.2017 г. е зачислена за докторант на самостоятелна подготовка за придобиване на ОНС „Доктор“. Владее немски и английски езици.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Темата на дисертационния труд разглежда актуален и значим проблем за стоматологичната наука и практиката. Целта е формулирана ясно, задачите са определени правилно и са изпълнени със съвременни методи на изследване.

4. Познаване на проблема

В дисертационния си труд д-р Елица Джонгова показва задълбочени знания по разработваната от нея тема, а именно **„Вестибулопластика с ксеногенен дермален трансплантат при напълно обеззъбена долна челюст“**.

Дисертантът показва умения за самостоятелно провеждане на научно изследване, като е направила подробен и задълбочен преглед на литературата, касаеща различните подходи при приложението на ксеногенен дермален трансплантат при напълно обеззъбена долна челюст. Освен това, д-р Джонгова е насочила вниманието си върху употребата на ксенодермален трансплантат от животински произход Mucoderm®, който може да послужи, като алтернатива на автогенните трансплантати при извършване на вестибулопластика на долната челюст. Така чрез използването на трансплантати за покриване на откритата периостална повърхност следва да се постига по-бърз заздравителен процес, намалява се болезнеността, скъсява се времето за извършване на хирургичната манипулация – вестибулопластика и отпада необходимостта от създаване на втора ранева повърхност в донорското място. От друга страна е налице неограничение по отношение на количеството на трансплантираните тъкани.

Изложението е написано на добър научен език.

Авторът е направил задълбочен критичен анализ на литературата, като е формулирал нерешените проблеми. Това е дало възможност на дисертанта да формулира ясно и точно целта на своето проучване, а именно: **„Да се оптимизира процеса на зарастване на следоперативната мекотъканна рана след вестибулопластика с използването на ксенодермален трансплантат“.**

5. Методика на изследването

Реализирането на целта е постигнато чрез изпълнението на четири основни задачи и седем подзадачи, а именно:

1. Да се направи епидемиологично проучване на пациентите с напълно обеззъбени челюсти.

1.1 Да се установи честотата на пациенти с напълно обеззъбени челюсти сред пациентите, потърсили помощ във хирургичните кабинети на ФДМ – гр. Варна;

1.2 Да се установи съотношението по отношение на пола;

1.3 Да се установи възрастта на която пациентите загубват напълно зъбите си;

2. Да се проследят резултатите и се направи анализ при пациенти, с проведена вестибулопластика във фронталната област при напълно обеззъбена долната челюст, оперирани по хирургичен метод с тъкани по съседство.

2.1 Да се измери дълбочината на устното предверие и прикрепената лигавица във фронталната област на долната челюст преди, непосредствено след оперцията, както и на 1 и 6 месеца след извършване на вестибулопластика с тъкани по съседство – метод на Kazanjan и метод на Edlan-Mejchar.

2.2 Да се направи оценка на състоянието на меките тъкани във фронталната област на 1 седмица и 1 месец след извършване на вестибулопластика с тъкани по съседство – метод на Kazanjan и метод на Edlan-Mejchar за наличие на болка, чувство на теглене, изтръпване – променена чувствителност, промяна в лицевия профил, наличие на цикатрикс, промяна в цвета на лигавицата.

3. Да се проследят резултатите и се направи анализ при пациенти, с проведена вестибулопластика във фронталната област при напълно обеззъбена долната челюст, оперирани с ксеногенен дермален трансплантат Mucoderm®.

3.1 Да се измери дълбочината на устното предверие и прикрепената лигавица във фронталната област на долната челюст, преди извършване на вестибулопластика с ксеногенен дермален трансплантат, както и непосредствено след операция и на 1 и 6 месеца.

3.2 Да се направи оценка на състоянието на меките тъкани във фронталната област на 1 седмица и 1 месец след извършване на вестибулопластика с ксеногенен дермален трансплантат за наличие на болка, чувство на теглене, изтръпване, променена чувствителност, промяна в лицевия профил, наличие на цикатрикс, промяна в цвета на лигавицата.

4. Да се направи сравнителен анализ на оперираните болни по двата основни метода – вестибулопластика с тъкани по съседство и вестибулопластика с ксеногенен дермален трансплантат Mucoderm® и да се определят критерии, според които е възможно извършването на хирургична предпротетична подготовка – вестибулопластика на долната челюст.

За изпълнението на задача № 1 е проведено изследване, при което са прегледани общо 1180 лица за периода от 2014 г. до 2019 г. на възраст между 40 и 90 г., потърсили дентална помощ във Факултета по Дентална медицина – гр. Варна.

Клиничният материал по задача № 2 включва общ брой на изследвани пациенти 72 мъже и жени, на възраст между 40 и 80 години.

При изпълнението на задача № 3 са включени група от 45 брой пациенти.

За изпълнението на задача № 4. са включени всички оперирани пациенти по двата основни метода – вестибулопластика с тъкани по съседство – метод на Kazanjan - 26 човека, метод на Edlan-Mejchar - 20 човека – общо 46 пациента, и вестибулопластика с ксеногенен дермален трансплантат Mucoderm® - 45 човека.

Клиничният материал, избран за изпълнението на поставените основна цел и задачи, е напълно достатъчен за разработването на дисертационен труд.

При изпълнението на поставените задачи са използвани следните методи на изследване и анализ:

- Дескриптивен статистически анализ (едномерни и двумерни разпределения)
- One-Sample T-test;
- Independent Samples T-test за две независими извадки за откриване на статистически значима разлика в средните стойности на даден фактор;
- One Way – ANOVA – Дисперсионен анализ
- Двумерни разпределения – Кростаблици

- Проверка на статистически хипотези
- Хи-квадрат анализ
- Регресионен анализ
- Корелационен анализ
- Сравнителен анализ
- Статистически анализ
- Математически анализ

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е написан на 224 страници, онагледен от 56 таблици, 36 фигури 11 графики и 6 приложения. Библиографията включва 245 източника, от които 17 на кирилица и 228 на латиница. Съдържа всички необходими раздели за дисертационен труд.

Резултатите са изчерпателно и коректно описани, анализирани и интерпретирани.

Дисертационният труд завършва с изводи, основани на резултатите, обсъждането и направените обобщения от проучването.

7. Приноси и значимост на дисертационния труд

Приноси с оригинален характер:

1. Предложен е оригинален метод за вестибулопластика на напълно обеззъбена долна челюст в комбинация с ксеногенен дермален трансплантат mucoderm® за покриване на периосталната рана.

2. За пръв път в научно изследване е разгледано влиянието на трансплантата върху времето на извършване на протетичното натоварване.

3. Определени са критерии за извършване на вестибулопластика на напълно обеззъбена долна челюст.

Приноси с оригинален за страната характер:

1. За пръв път в България е проведено изследване, което да проучи свойствата на ксеногенен дермален трансплантат от животински произход при прилагане за вестибулопластика и последващо подвижно протезиране.

2. За пръв път в България е направено изследване, което да сравни метод за вестибулопластика с ксеногенен трансплантат за покриване на периоста при напълно

обеззъбена долна челюст, с методи за вестибулопластика, заздравяващи с вторична епителизация.

3. За пръв път в гр. Варна е направено епидемиологично проучване, което да установи каква е честотата на пациентите с напълно обеззъбени челюсти, както и разпределението им по пол, възраст и по причина за загуба на съзъбие.

С потвърдителен характер:

1. Потвърдено е, че покриването на периоста с ксеногенен дермален трансплантат след вестибулопластика води до по-малко рецидиви.

2. Потвърдено е, че покриването на периоста с трансплантат след вестибулопластика намалява болезнеността в оперативната рана и ускорява заздравителния процес.

3. Потвърдено е, че ранното протетично натоварване позволява постигане на по-добри резултати след провеждане на вестибулопластика

4. Потвърдено е, че най-голяма загуба на получена постоперативна дълбочина след вестибулопластика е на първия месец при изследваните методи за задълбочаване на вестибулума.

5. Потвърдено е, че с ранната орална рехабилитация на пациентите с напълно обеззъбени челюсти подобрява качеството на живот, а с това и по-добрата възприемчивост по отношение на предпротетичната хирургична подготовка – вестибулопластика.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Представени са пет публикации, свързани с дисертационния труд, като д-р Джонгова е първи автор в три от публикациите и втори в едната. Отпечатани са в престижни списания и получените в тях резултати удовлетворяват количествено и качествено законовите изисквания за дисертационен труд.

9. Лично участие на докторанта

Проведените изследвания и наблюдения на пациенти и произтичащите от тях изводи и приноси в дисертационния труд са лично дело на автора.

10. Автореферат

Авторефератът съдържа 68 страници и е изготвен съгласно изискванията на ЗРАСРБ и нормативната уредба на МУ – Варна. Отразява резултатите, постигнати в дисертацията.

11. Критични забележки и препоръки

Предоставеният ми комплект материали от дисертацията са пълни и в съответствие със ЗРАСРБ и правилника за прилагането му, както и с Правилника на МУ – Варна. Нямам забележки и препоръки.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Избраната от д-р Елица Джонгова тема за дисертационен труд **„Вестибулопластика с ксеногенен дермален трансплантат при напълно обеззъбена долна челюст”** третира актуален проблем за стоматологичната наука и практика. В този смисъл темата е актуална и много добре подбрана.

Литературният обзор е изчерпателен и дава ясна представа за съвременното състояние на разглеждания проблем. Завършва с критичен анализ, който е добра основа за проведените изследвания.

Клиничният материал и направените проучвания представляват интерес за стоматологичната наука и практика. Получените резултати в дисертационния труд, тяхното интерпретиране, както и представените публикации, свързани с него, приемам за лично дело на автора.

Въз основа на всичко отбелязано тук, приемам за изпълнени изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на МУ – Варна.

В заключение: убедено давам положителна оценка на дисертационния труд на тема **„Вестибулопластика с ксеногенен дермален трансплантат при напълно обеззъбена долна челюст”** и ще гласувам с „ДА“ за присъждане на научната и образователна степен „Доктор“ по научна специалност „Хирургична стоматология“ на д-р Елица Петева Джонгова.

30.12.2019 г.

Изготвил становището:

Проф. д-р Росен Коларов, дм

